

Kutoka kwa Abu Said na Abu Huraira, Mwenyezi Mungu awe radhi nao wote wawili, amesema: Amesema Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na Amani zimshukie):

1

“Utukufu ni vazi lake,

2

Kiburi ni shuka lake,

3

Basi mwenye kuninyang’anya vazi hilo nitamuadhibu.”⁽¹⁾.

Ayah

Amesema Mwenyezi Mungu mtukufu:

﴿Wala usitembee katika ardhi kwa maringo. Hakika wewe huwezi kuipasua ardhi wala kufikia urefu wa milima.﴾ [Al-Isra: 37].

﴿Hayo ndiyo makaazi ya Akhera, tumewafanyia wale wasio taka kujitukiza duniani wala ufidadi. Na mwisho mwema ni wa wachamngu.﴾ [Al-Qasasi: 83].

﴿Wala usiwabeuwe watu, wala usitembee kwa maringo. Hakika Mwenyezi Mungu hampendi kila anayejivuna na kujifakhirisha.﴾ [Luqman: 18].

﴿Na Siku ya Kiyama utawaona waliomsingizia uwongo Mwenyezi Mungu nyuso zao zimekuwa nyeusi sana. Je! Si katika Jahannamu makaazi ya wanaofanya kiburi.﴾ [Al-Zumar: 60].

Msimulizi

Mpokezi wa kwanza: Abu Said, Saad bin Malik bin Sinan Al-Ansari Al-Khazraji Al-Madani, ambaye alishiriki Vita vya Handaki pamoja na Mtume, Rehema na amani ziwe juu yake. Kisha akapigana vita kumi na mbili pamoja na Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehema na Amani zimshukie na akashuhudia kiapo cha utii cha al-Ridhwan. Alikuwa mmoja wa mamufti na miongoni mwa maswahaba wengi waliopokea na kusimulia Hadith, na ni mmoja wa wanavyuoni wema na wenye hekima, na alifariki katika mwaka wa 74 Hijiria⁽¹⁾.

Msimuliji wa pili: Ni Abu Huraira, na jina lake – kwa kauli sahihi ni: - Abd al-Rahman ibn Sakhr al-Dawsi, al-Azdi, al-Yamani, alisilimu katika mwaka wa Khaybar 7 Hijiriya. Alishikamana na Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, na alikuwa na shauku ya kujifunza na kuhifadhi hadith. Anatoka katika tabaka la kati la mamufti miongoni mwa maswahaba, na ndiye aliyepokea hadithi nyingi zaidi katika maswahaba, na alifariki Madina mwaka wa (58 AH)⁽²⁾.

Muhtasari

Mtume, Rehema na amani ziwe juu yake, anasimulia kutoka kwa Mola wake Mlezi, Mwenye nguvu na Mtukufu, kwamba sifa ya kiburi na sifa ya ukubwa ni makhsusi kwa Mwenyezi Mungu peke yake, Mwenye nguvu na Mtukufu. Yeyote atakayesifika na sifa hizo katika viumbe vyake, basi Mwenyezi Mungu atamtia Motoni.

1 Tazama: “Tadhkirat al-Hafidh” cha al-Dhahabi (1/36), “Al-Isbah fi Tamayuz Maswahaba” cha Ibn Hajar (3/85), “Al-bidayat wa Annihayat” cha Ibn Kathir (9/3, 4), “Al-Tabaqat al-Kabeer” cha al-Zuhri (5/350)

2 Pitia tafsiri yake katika: “Maarifaat al-Sahaba” cha Abu Nu’aym (4/1846), “Al Istiaab fii maarifat al-Ashaab” cha Ibn Abd al-Bar (4/1770), “Asad al-Ghaba” cha Ibn al. -Atheer (3/357), “Al-Isbah fi Tamazu al-Sahaba” cha Ibn hajar Asqalani 4/267

1 Imesimuliwa na Muslim (2620)

Ufahamu

Mtume (Rehema na Amani zimshukie) anasimulia kuhusu Hadith hii aliyoteremshiwa na Mwenyezi Mungu Mtukufu kwamba:

1

Utukufu unaashiria maana ya kutawaliwa, kutawala, nguvu, na utukufu wa majina na sifa, na sifa hizi ni kwa ajili ya Mwenyezi Mungu tu, kwa sababu hakika Yeye anastahiki sifa zake, nazo ni kama vazi. Vazi hilo kwa mtu ni vazi linalofungwa katikati na kusitiri sehemu ya chini ya mwili wake, hivyo uhalisia wake ni kwamba hilo vazi ni stara na miliki mahsusi ya mmiliki wake, na ni kizuizi chake baina yake na viumbe wengine, hakuna wa kumnyang'anya. Utukufu ni sifa ambayo Mwenyezi Mungu peke yake ndiye anayo mwenyewe, hivyo hakuna kiumbe mwenye haki ya kushirikiana na Mwenyezi Mungu, hivyo Mwenyezi Mungu anajivuna na kujitukuza juu ya watu.

2

Kiburi kinaashiria mtu kujinyanyua juu ya wengine, na kujiona mbora zaidi na mwenye heshima juu yao. Na sifa hiyo hatakiwi kuwa nayo mtu yeyote isipokuwa Mwenyezi Mungu peke yake, kwa sababu anastahiki sifa zake, hivyo ni kama vazi, na vazi la mtu ni vazi linalowekwa juu ya mabega yake ili kusitiri sehemu ya juu ya mwili wake. Uhalisia wake ni kama stara na mali inayomilikiwa na mhusika, na ni kizuizi baina yake na wengine pia, kwa hivyo hakuna mzozo juu yake.

Miongoni mwa yanayobainisha maana ya Hadithi hiyo ni riwaya mashuhuri kutoka kwa Hadithi ya Abu Hurairah kutoka kwa Mtume Rehema na Amani zimshukie, ambaye amesema: “Amesema Mwenyezi Mungu, Mtukufu: Kiburi ni vazi langu, na ukuu ni nguo yangu, basi anayechukua sifa moja katika hizo Nitamtupa motoni”⁽¹⁾, na tofauti baina ya kiburi na utukufu: ni kwamba mwenye kiburi anakuwa na sifa ya kiburi; Ndio maana Mtume amani iwe juu yake alipoeleza kiburi, alisema: “Kiburi ni kuiacha haki, na kuwadharau watu”⁽²⁾. Yaani kuwadharau. Ama anayejitukuza huwa anaona kuwa amekamilika mwenyewe, hata bila kujinyanyua juu ya wengine, na kujitukuza huko ndio kunatafsiriwa kwa maana ya kujipenda⁽³⁾, Kwa hiyo, kiburi kinakuwa juu zaidi kuliko kujifakhiri na majivuno, Mwenyezi Mungu anakifananisha na vazi. Akafananisha kujikweza na nguo inayovaliwa katikati ya mwanadamu kuteremka chini, na hii ndio nguo inayovaliwa juu ya nguo na nyingine huvaliwa chini.

3

Mwenye kutaka kushirikiana na Mwenyezi Mungu Mtukufu katika sifa hizi kwa kuwafanyia watu kiburi na kutakabari juu ya watu, Mwenyezi Mungu atamtia Motoni na kumwadhibu humo. Kwasababu Kiumbe yeyote haipaswi kuwa na sifa hizi; Kwa sababu sifa ya kiumbe ni unyenyekevu na utiifu⁽⁴⁾, Mwenyezi Mungu Mtukufu amekataza waja wake kufanya kiburi katika ardhi na kujisifu, kwa hivyo akasema Mwenyezi Mungu mtukufu: “Wala usitembee katika ardhi kwa maringo. Hakika wewe huwezi kuipasua ardhi wala kufikia urefu wa milima”. [Al-Isra: 37]. Na akaelezea kuwa aliufanya moto kuwa mwisho wa wafanyao kiburi, wapotovu, akasema: Je! Si katika Jahannamu makaazi ya wanaofanya kiburi” [Al-Zumar: 60].

1 Imepokewa na Abu Daawud (4090) na Ibn Majah (4174).

2 Imepokewa na Muslim (91).

3 Tazama: “almifham lamaa ‘ashakil min talkhis kitab muslimin” cha Al-Qurtubi (1/286).

4 Tazama: “Maalam al-Sunan” cha al-Khattabi (4/196).

Mafunzo

1

Onyesha ukweli kwa uwazi na uzuri kadiri uwezavyo, Kwa hivyo tazama matumizi ya tashibiha na viwakilishi vya balagha katika Hadith Qudsi vinavyobainisha maana na kuzileta karibu. Wahubiri, Walinganiaji na wasomi wanapaswa kutumia njia hizo.

2

Je, tunajichunga ili kuona: Je, Tunajitukuza juu ya wengine? Pengine kama mtu angejinasibu, huwenda mwanadamu akijichunguza ili kuona kama ana kiburi juu ya nafsi yake na ana kiburi juu ya wengine. Ama kwa sababu ya pesa, cheo, ujuzi, mamlaka, cheo cha kijamii, au jambo lingine lolote, atamdharau mgeni, maskini, watu, au kitu kingine chochote.

3

Sio katika kiburi na sio kujitukuza mtu kujiweka vizuri katika mandhari yake na kujiremba; Kutoka kwa Abdullah bin Masoud Mwenyezi Mungu amuwiye radhi kutoka kwa Mtume, amani iwe juu yake, amesema: “Mwenye uzito wa chembe ya kiburi moyoni mwake hataingia Peponi.” Mtu mmoja akasema: Mtu anapenda nguo zake ziwe nzuri na viatu vyake viwe vizuri? Akasema: “Mungu ni mzuri na anapenda uzuri, kiburi ni kuipinga haki, na kuwadharau watu⁽¹⁾; Ujeuri ulioharamishwa ni kuikanusha haki na kujivuna, na kuwadharau watu.

4

Utukufu wa Mwenyezi Mungu uwe ndani ya nyoyo zetu, na ndimi zetu na mikusanyiko yetu, na tuifute kwa hayo majivuno ya nafsi.” Mwenyezi Mungu Mtukufu akaifanya takbira kwa kusema. (Mwenyezi Mungu ni mkubwa) ni alama ya swala, mwito wa kuswali, na sikukuu, na ilikuwa yenye kutamanika katika sehemu za juu kama vile Al-Safa na Al-Marwah, na ikiwa mtu aliinuka kwa heshima au akapanda mnyama na kadhalika. Imeelezwa kuwa moto huo unazimika nayo, hata ukiwa mkubwa, na wakati wa mwito wa kuswali, Shetani hukimbia⁽²⁾.

1 Imepokewa na Muslim (91).

2 Majmuu' al-Fatawa cha Ibn Taymiyyah (10/196).

5

Tafakari juu ya udhaifu wako kutokana na kutambua maslahi yako, na kutokana na kuweza kuyafikia, na kwamba nyingi katika hizo ni sababu ambazo haziko mikononi mwako. Na kwamba unaona rai leo na kesho unaifanyia mzaha, na unaona uwezo wa kufanya jambo fulani, na unaizulia kwa ufahamu zaidi wa sababu, na kwa hayo unajua kuwa Mwenyezi Mungu ameharamisha tu kiburi kwa sababu ni sifa ya Mwenyezi Mungu. Kiumbe ambaye sifa yake ya ukaidi na unyonge si kuwa na kiburi; Kwa ajili hiyo, Sharia inakataza mtu kuwa na sifa hizi mbili. na ikayafanya kuwa miongoni mwa madhambi makubwa; Kwani anayedhania ukamilifu wa nafsi yake, na akasahau neema za Mwenyezi Mungu katika yale aliyoyafanya kuwa mahsusi. Atakuwa hajitambui nafsi yake na Mola wake, nayo ni sifa ya Iblis inayombeba kwa kauli yake: “Mimi ni bora kuliko yeye” [Al-A’raf: 12]. Na ni Ufafanuzi wa Firauni anayembeba unatokana na kauli yake: {Mimi ni Mola wenu Mtukufu} [Al-Naza’at: 24]. Malipo yao yalikuwa kwamba wao ndio walioadhibiwa vikali zaidi miongoni mwa watu wa Motoni⁽¹⁾.

6

Baadhi ya sifa za Mwenyezi Mungu Mtukufu hupenda kujulikana na kupambwa na waja wake, kama vile rehema, msamaha, ukarimu na kadhalika. Kwa sababu ziko katika ukamilifu wao wa asili, hivyo mtu akizitafuta, anatafuta ukamilifu, na baadhi ya sifa ni mahususi kwa Mwenyezi Mungu. Na akawakataza waja wake kusifika kwa sifa hizo kama vile kiburi na ukuu, kwa sababu ni kheri pale mwenye nayo atakapokamilika, na akidai kuwa nayo mtu asiyestahiki, inakuwa ni batili.

1 Tazama: ““Almifham Lamaa ‘Ashakil Min Talkhis Kitab Muslimin” cha Al-Qurtubi (1/287).

Mafunzo

7

Mtu anatakiwa kujiweka mbali na kiburi na kujitukuza, na avunje matamano yake hayo kila anapopata kitu katika dunia hii; Nazo ni miongoni mwa sifa zinazomwajibisha mja kuingia motoni. Sufyan bin Uyaynah – Mwenyezi Mungu amrehemu – amesema: “Yeyote aliyemuasi kwa matamano, basi tafadhali tubu kwa ajili yake, kwani Adam – amani iwe juu yake – aliasi kwa kufanya matamano yake, akasamehewa. Ikiwa maasi yanafungamana na kiburi, basi muhofie mtu huyo kuwa atalaaniwa; kwa sababu lbilisi aliasi kwa maasi yaliyo fungamana na kiburi, alilaaniwa.”⁽¹⁾

8

jaribu kurekebisha kiburi chako mwenyewe kwa kuitahadharisha kinyume cha nia yake; Mwenye kiburi anapojiona kuwa mkubwa. Mwenyezi Mungu humuadhibu kwa kinyume cha dhamira yake kama vile kumuadhibu kwa unyonge, udogo, na ubaya. Anasema Mtume rehma na amani zimshukie: “Watafufuliwa wenye kiburi Siku ya Kiyama kama atomu katika picha za watu, na fedheha itawafunika kila mahali.”⁽²⁾ Na Mwenyezi Mungu anaweza kuwaadhibu hapa duniani kabla ya Akhera, kama ilivyokuwa kwa Qarun pale Mwenyezi Mungu alipomdidimiza aridhini. Na Firauni alipomzamisha. Kutoka kwa Abu Hurairah, kutoka kwa Mtume rehma na amani ziwe juu yake amesema: “Na mtu alipokuwa akitembea kwa majivuno katika vazi lake, na nafsi yake ikampambia kufanya hayo na kujipenda, basi Mwenyezi Mungu akaiamrisha ardhi ikammeza, na anadidimia ardhi mpaka Siku ya Kiyama”⁽³⁾.

9

Jichunguze katika mjadala wowote wa kielimu au kijamii, hapana shaka kiburi ni sababu kubwa mojawapo ya kukanusha haki. Na ndio sababu ya kuangamizwa kwa mataifa mengi yaliyopita; kutokana na jeuri yao ya kutomfuata Nabii ambaye Mwenyezi Mungu alimtuma kwao. Amesema Mwenyezi Mungu Mtukufu kuhusu watu wa Nuhu: “Na wakaendelea katika maasi na wakafanya jeuri na kiburi” [Nuhu: 7]. Na akasema Mwenyezi Mungu: “Na Qaruun na Firauni na Haamana, bila shaka Musa Amani iwe juu yake aliwajia kwa hoja zilizowazi, lakini walijivuna katika nchi, na wakafanya kiburi katika Ardhi, Na hawakuwa wa kwanza kuamini.” [Al-Ankabut: 39], na akasema Mwenyezi Mungu: “Ama kina A’di walijivuna katika ardhi bila ya haki, na wakasema: Ni nani mwenye nguvu kuliko sisi” [Fussilat: 15]; Kwa sababu hii, Mwenyezi Mungu aliunganisha mazungumzo juu ya kiburi chao kwa kueleza uharibifu wao; hivyo Muislamu lazima ajitahidi kuondoa kiburi na kujiona.

10

Mutrif bin Abdullah bin Al-Shakheer, Mwenyezi Mungu amrehemu, alimuona Yazid bin Al-Muhallab bin Abi Sufra akitembea kwa majivuno huku akiwa amevaa nguo ndefu ya kuburuza chini. Mutarrif akasema: Ewe Abdullah, huu ni mwendo ambao Mwenyezi Mungu na Mtume wake wanauchukia. Yazid akasema: Hunijui?! Akasema: Nakujua. Mwanzo wako ni shahawa iliyorutubishwa, na wa mwisho wako ni mzoga wa kunuka, na baina yako unabeba uchafu. Kwa kauli hiyo alinyooka na kuacha kutembea kwake kwa kujidai na kuringa”⁽⁴⁾.

1 “Tahdheeb al-Kamal fi Asma’ al-Rijal” cha al-Muzzi (11/191).

2 Imepokewa na Al-Tirmidhiy (2492).

3 Imepokewa na Al-Bukhari (5789) na Muslim (2088), na maneno ni yake.

4 “Vifo vya watu mashuhuri” cha Ibn Khalilkan (6/284), “Sir Al-Alam Al-Nubala” cha Al-Dhahabi (4/505).

Amesema mshairi:

*Ni mnyenyekevu kiasi gani mtu asiyejua = Kisha
Unyenyekevu wake unasitiri ujinga wake*

*Na mtu pekee katika elimu yake = kiburi kinaharibu
fadhila za elimu yake*

*Kwa hivyo acha kiburi muda wote unapoishi = - na
usiwe rafiki na wenye kiburi*

*Jeuri ni kasoro kwa mvulana = muda wote kiburi
huharibu matendo mema.*

Wengine wakasema:

*Ewe rafiki, kiburi ni tabia mbaya = si chochote ila ni
sifa ya watu wajinga.*

*Kujivuna ni ugonjwa ambao hauwezi kuponywa =
mpaka kutokufa kupatikane duniani*

*Kwa hiyo teremsha bawa lako kwa watu,
utawashinda = hakika unyenyekevu ni tabia ya
wenye hekima.*

*Ikiwa mwezi unaong'aa ungejipenda = ungeuona
ukishuka kuelekea vumbi*

